

LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA
EUROPOS SĄJUNGOS BENDRAJAME TEISME NAGRINĖJAMOJE BYLOJE
T-526/19, *NORD STREAM 2* PRIEŠ PARLAMENTĄ IR TARYBĄ

Bylos *Nord Stream 2* prieš Parlamentą ir Tarybą [T-526/19] apibūdinimas

Ši byla Europos Sąjungos Bendrajame Teisme (toliau - Bendrasis Teismas) nagrinėjama pagal įmonės *Nord Stream 2 AG* (toliau – Ieškovė), valdančios *Nord Stream 2* dujotiekio statybos projektą, 2019 m. liepos 25 d. pareikštą ieškinį Europos Sąjungos (toliau - Sąjunga) Parlamentui ir Tarybai (toliau - Atsakovai), kaip institucijoms, priėmusioms ginčijamą Sąjungos teisės aktą. Ieškovė Bendrojo Teismo prašo panaikinti 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/692, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių.

Direktyva (ES) 2019/692 siekiama, kad visiems pagrindiniams vamzdynamics, patenkantiems į ES teritoriją būtų taikomi vienodi Direktyvoje 2009/73/EB nustatyti skaidrumo reikalavimai ir jie būtų efektyviai valdomi, tuo pačiu užtikrinant konkurenciją vidaus rinkoje ir tiekimo saugumą. Šiuo tikslu Direktyva (ES) 2019/692 numato, kad naujoms perdavimo linijoms tarp valstybės narės ir trečiosios šalies bus taikomos Sąjungos teisės taisyklės dėl veiklos atskyrimo ir skaidrumo, tarifų nustatymo, trečiosios šalies prieigos. Taigi, būsimas dujotiekis *Nord Stream 2* pateks į Direktyvos 2009/73/EB, su pakeitimais, atliktais Direktyva (ES) 2019/692, taikymo sritį. Ieškovė su tuo nesutinka, todėl prašo Direktyvą (ES) 2019/692 panaikinti.

Ieškinio pagrindai ir argumentai

Grįsdama ieškinį Ieškovė remiasi šešiais pagrindais.

Pirmasis ieškinio pagrindas grindžiamas bendrojo Sąjungos principo, t. y. vienodo požiūrio principo pažeidimu, nes keičiančiąja direktyva iš ieškovės buvo atimta galimybė pasinaudoti nuo Direktyvos 2009/73/EB nukrypti leidžiančia nuostata nepaisant didelių investicijų, kurios jau buvo padarytos keičiančiosios direktyvos priėmimo dieną ar net iki dienos, kai Komisija pasiūlė ją priimti, nors visiems kitiems jūroje esantiems importo dujotiekiams nukrypti leidžianti nuostata gali būti taikoma.

Antrasis ieškinio pagrindas grindžiamas bendrojo Sąjungos principo, t. y. proporcingumo principo pažeidimu, nes keičiančiąja direktyva neįmanoma nei pasiekti joje

deklaruotų tikslų, nei kaip nors reikšmingai prisidėti prie jų įgyvendinimo, siekiant kompensuoti direktyvoje nustatytus įsipareigojimus.

Trečiasis ieškinio pagrindas grindžiamas bendrojo Sąjungos principo, t. y. teisinio saugumo principo pažeidimu, nes keičiančioji direktyva nebuvo tinkamai pritaikyta atsižvelgiant į konkrečią ieškovės padėtį, atvirkščiai – ji buvo priimta siekiant šią padėtį apsunkinti.

Ketvirtasis ieškinio pagrindas grindžiamas piktnaudžiavimu įgaliojimais, nes keičiančioji direktyva buvo priimta siekiant tikslo, kuris skiriasi nuo tikslų, kuriems pasiekti jai buvo suteikti jos panaudoti įgaliojimai.

Penktasis ieškinio pagrindas grindžiamas procedūriniais pažeidimais, nes keičiančioji direktyva buvo priimta nesilaikant Europos Sąjungos Sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos Veikimo (toliau – SESV) Protokole Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje, Protokole Nr. 2 dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo ir Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytų procedūros reikalavimų.

Šeštasis ieškinio pagrindas grindžiamas nepakankamu motyvavimu pagal SESV 296 straipsnį.

Bylos reikšmė Lietuvai ir pagrindiniai motyvai, dėl kurių teikiamos Lietuvos Respublikos pastabos

Rengiant Direktyvą (ES) 2019/692 Lietuvos Respublika nuosekliai laikėsi pozicijos, jog dujotiekių jungtims su trečiosiomis šalimis turi būti nustatytos vienodos veiklos sąlygos kaip ir kitai Sąjungos gamtinių dujų infrastruktūrai, turi būti suvienodintos konkurencijos sąlygos, nustatyti vienodi skaidrumo reikalavimai, taikomi kiti Sąjungos teisėje numatyti reikalavimai. Siekiant šio tikslo buvo išplėsta Direktyvos 2009/73/EB taikymo apimtis perdavimo linijoms tarp valstybės narės ir trečiosios šalies. Atsižvelgiant į tai, šioje byloje Lietuvos Respublika turi tiesioginį interesą siekti, kad Direktyva (ES) 2019/692 nebūtų panaikinta ir, kad būsimam dujotiekiui *Nord Stream 2* būtų taikomos Sąjungos taisyklės.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, prognozuojamo sprendimo šioje byloje poveikis Lietuvos Respublikos interesams įvertintas pagal 2016 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos protokoliniu sprendimu Nr. 239 patvirtintą Pavyzdinį Europos Sąjungos Teisingumo Teisme svarstomų bylų svarbos Lietuvai nustatymo kriterijų ir Lietuvos Respublikos pozicijos formulavimo gairių sąrašą (toliau – Sąrašas). Nustatyta, kad dalyvauti ir teikti poziciją šioje byloje tikslinga, kadangi būsimas sprendimas turės įtakos Sąrašo

6, 7, 8 punktuose nurodytoms aplinkybėms, turinčioms tiesioginę įtaką Lietuvos Respublikos interesams.

Poveikis nacionalinei politikai, interesams ir prioritetams. Lietuvos Respublikos pozicija šioje byloje turi atitikti Lietuvos strateginius tikslus ir vykdomą nacionalinę politiką energetikos srityje. Lietuvos institucijos nuosekliai laikėsi pozicijos, kad Direktyvoje (ES) 2019/692 turėtų būti įtirtintas vienodas požiūris į gamtinių dujų importo iš trečiųjų į Sąjungos rinką infrastruktūrą, o Direktyvoje 2009/73/EB nustatyti reikalavimai būtų taikomi būsimoms dujotiekių jungtims. Tai užfiksuota Lietuvos Respublikos pozicijoje COREPER I [P_CRP1-53], Lietuvos Respublikos Seimo užsienio reikalų ir Europos reikalų komitetų 2019 m. vasario 20 d. pareiškime.

Nord Stream ir Nord Stream 2 dujotiečiai leidžia įmonei *Gazprom* turėti alternatyvius dujų tiekimo kelius ir manipuliuoti dujų pristatymu Sąjungoje, nukreipiant srautus iš Vidurio Rytų valstybių dujotiekių į Vakarų valstybių. Tai gali turėti neigiamos tokos gamtinių dujų pristatymo kainai, o taip neigiamų pasekmių valstybių narių, įskaitant Lietuvą, gamtinių dujų rinkos saugumo užtikrinimui. Todėl Lietuva turi tiesioginį interesą, kad tokiems dujotiekiams kaip *Nord Stream 2* būtų taikomi Sąjungos teisėje nustatyti reikalavimai, o bet kokios išimtis būtų taikomos tik atlikus konsultacijas su valstybėmis narėmis ir pritarus Europos Komisijai.

Poveikis Sąjungos teisės sistemos raidai. Lietuvos Respublikos pozicija šioje byloje yra grindžiama Sąjungos teisės sistemos efektyvumo ir valstybės geopolitinės orientacijos principo darna. Lietuvos Respublika laikosi nuomonės, kad *Nord Stream* ir *Nord Stream 2* dujotiečiai yra geopolitiniai projektai, todėl siekiant išvengti neigiamų pasekmių turėtų būti taikomos priemonės Sąjungos mastu. Šiuo tikslu Sąjungos teisės plėtra taikant Direktyvos (ES) 2019/692 ir Direktyvos 2009/73/EB reikalavimus dujotiekių jungtims su trečiosiomis šalimis yra grindžiama siekiu užtikrinti Sąjungos ir jos valstybių narių energijos saugumą.

Poveikis Europos Sąjungos teisės akto teisėtumui. Lietuvos Respublikos pozicija turi būti siekiama ir įrodinėjama, kad Direktyva (ES) 2019/692 yra priimta laikantis teisės ir procedūrų reikalavimų, atitinka Sąjungos teisėje nustatytus principus ir Sutarčių nuostatas. Turi būti siekiama, kad ji nebūtų panaikinta.

Lietuvos Respublikos pozicijos derinimas

2019 m. rugsėjo 13 d., naudojantis Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinės sistemos (LINESIS) Europos Sąjungos teismų posisteme, apie šią bylą informuotos Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos

Respublikos aplinkos ministerija. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuomone dalyvauti šioje byloje yra tikslinga. 2019 m. spalio 15 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje įvyko Europos Sąjungos teismų darbo grupės posėdis, skirtas pozicijai dėl ieškinio pagrindų suformuoti.

Lietuvos Respublikos pozicija ir pagrindiniai palaikomi teiginiai

Šioje byloje bus palaikomi Parlamento ir Tarybos reikalavimai, Bendrojo Teismo bus prašoma atmesti Ieškovės reikalavimus dėl Direktyvos (ES) 2019/692 panaikinimo. Lietuvos Respublikos rašytiniuose paaiškinimuose bus laikomasi toliau nurodytos pozicijos.

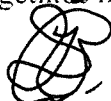
Dėl ieškinio pagrindų. Visi Ieškovės kaltinimai yra nepagrįsti. Rašytiniuose paaiškinimuose gali būti pasisakoma dėl visų ar kelių ieškinio pagrindų, bet kuriuo atveju laikantis pozicijos, kad Direktyva (ES) 2019/692 nėra pažeidžiami vienodo požiūrio, proporcingumo, teisinio saugumo ar teisėtų lūkesčių principai. Direktyva (ES) 2019/692 yra priimta laikantis nustatytų teisėkūros procedūrų, motyvuotai ir neviršijant Sąjungos institucijoms suteiktų įgaliojimų.

Bendrajam Teismui leidus Lietuvai dalyvauti byloje ir įvertinus visą bylos medžiagą, gali būti formuluojami papildomi teiginiai ar argumentai, kurie bet kuriuo atveju neprieštarautų šioje pozicijoje palaikomiems teiginiams ir visais atvejais būtų siekiama Lietuvai palankaus sprendimo byloje. Įvertinus bylos medžiagą gali būti teikiami kiti procesiniai dokumentai, prieštaravimai, reikalavimai ar atliekami kiti Bendrojo Teismo procedūros reglamente numatyti veiksmai.

Lietuvos Respublikos pozicijos rengėjas

Lietuvos Respublikos poziciją byloje *Nord Stream 2 prieš Parlamentą ir Tarybą*, [T-526/19] parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos teisės departamento Atstovavimo ES teismuose skyriaus vyresnysis patarėjas Ričardas Dzikovič (tel.: (8 5) 266 2939, el. paštas: r.dzikovic@tm.lt).

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2019-10-22